

"Otuz seneden beri iki tâğut ile mücadelelem vardır. Biri insandadır, diğeri âlemedir. Biri Ene dir, diğeri Tabiattır. Birinci tağutu gayr-ı kasdî, gölge-varî bir ayine gibi gördüm... İkinci tağut ise, onu İlahî bir san'at, Rahmânî bir sıbğat, yani nakışlı bir boya şeklinde gördüm." devamıyla izah eder misiniz?

"İ'lem Eyyühe'l-Azîz! Otuz seneden beri iki tâğut ile mücadelelem vardır. Biri insandadır, diğeri âlemedir. Biri "Ene"dir, diğeri "Tabiat"tır.

Birinci tağutu gayr-ı kasdî, gölge-varî bir ayine gibi gördüm. Fakat o tağutu kasden veya bizzât nazar-ı ehemmiyete alanlar, Nemrud ve Fir'avun olurlar.

İkinci tağut ise, onu İlahî bir san'at, Rahmânî bir sıbğat, yani nakışlı bir boya şeklinde gördüm. Fakat gaflet nazarıyla bakılırsa, tabiat zannedilir ve maddiyunlarca bir ilâh olur. Maahaza, o tabiat zannedilen şey, ilâhî bir san'attır. Cenab-ı Hakka hamd ve şükürler olsun ki, Kur'ânın feyziyle, mezkûr mücâdelem her iki tağutun ölümüyle ve her iki sanemin kırılmasıyla neticelendi.

Evet, Nokta, Katre, Zerre, Şemme, Habbe, Hubâb risalelerimde ispat ve izah edildiği gibi; mevhum olan tabiat perdesi parçalanarak altında şeriat-ı fitriye-i İlahîye ve san'at-ı şuuriye-i Rahmânîye güneş gibi ortaya çıkmıştır. Ve kezâ, firavunluğa delâlet eden "Ene"den Sâni-i Zülcelâl'e râci' olan "Hüve" tebarüz etti."

Tağut; "şeytan, büyücü, yanlış yola sevk eden" gibi manalara geliyor. Bir lügatte de "İslâm'dan önce Mekke'deki Lât ve Uzzâ putları" şeklinde mana verilmiş.

Tevhid dini olan İslâm, şirkin bütün çeşitlerine savaş açtığı gibi, ben de iki tağutla mücadele ettim diyorum: Ene ve tabiat.

Her hayır Allah'ın elindedir. Üstat hazretleri "Vücûd hayr-ı mahz"dır buyurur. Yâni, var olmak mutlak hayırdır, sırf hayırdır. Bu ise ancak Allah'ın ihsanıyla, ikramıyladır. Tabiat da insan da insanların taptıkları batıl mabudlar da hep yok idiler. Sonradan var olan hiçbir şey Hâlık olamaz.

Hayat, varlık nimeti üzerine bina edilmiş ikinci büyük nimet. Bu ise cansız maddeye,

şuursuz kanunlara isnat edilemez. Aynı şekilde, ilim, irade, kudret, görme, işitme gibi nimetler de ancak Allah'ın elindedir, O'nun ihsanıdır, O'nun ikramıdır.

İşte gerek varlık âlemini, gerek onlara takılan özellikleri, sıfatları başka şeylere isnat etmek bir nevi putperestliktir. Üstadımız bu yanlış yollarla mücadele ettiğini ortaya koyarken, bütün yanlış inançların ve batıl görüşlerin iki esasta toplandığını nazara vermiş oluyor.

Birisi; insan eliyle ortaya konulan iyilikleri onun şahsına vermek, ondan bilmek, bunların Allah'ın ikramı ve ihsanıyla olduğunu unutmak.

Diğeri ise, insandan başka şeylerden, ki bunların tümü “tabiat” kelimesinde toplamış bulunuyor, gördüğümüz iyilikleri, güzellikleri, kemâlleri ve bunlardan elde ettiğimiz menfaatleri o mahluklara yahut onların tümüne vermek.

Nur Külliyyatında sebepler âleminin, tesirden yoksun olduğu, İlâhî icraatlara ancak birer perde oldukları, iş görenin ancak kudret-i Samedaniye olduğu defalarca nazara verilir. Bütün bu dersler tabiat tağutuna karşı verilmiş birer mücadeledir ve fikir planında hepsi de zaferle neticelenmiştir. Hakikati bildiği ve gördüğü halde inat edip inkârda direnenler bahsimizden hariçtir.

Yine bir risalede insanın en büyük sebep zannedildiğine dikkat çekilir. İnsan da kendinden sudur eden iyiliklerde bir sebep görevi yapmaktadır. Güneşe ışık veren, arıya bal yapmayı ilham eden, ağacı bir meyve fabrikası olarak planlayan Allah, insan aklını da birçok iyiliklere, güzelliklere, sanatlara, buluşlara kabiliyetli yaratmıştır. Ancak, yine bu konuyla ilgili derste nazara verildiği gibi insan, yeme, içme gibi “en âdi bir fiilin yüz cüzünden ancak birisine” malik sayılabilir. Yemeyi örnek alalım: Toprağı, suyu ve diğer elementleri bir araya getirerek onlardan insan bedenine faydalı gıdalar yaratan Allah'tır. Yenilen o gıda maddesini kan, et, kemik, saç, ilik haline getiren de Allah'tır. İnsana düşen tek göreve bu gıda maddesini çiğneyip yutmaktır. Aslında bu da yine Allah'ın kudretiyle gerçekleşir. Kader Risalesinde güzelce izah edildiği gibi insanın elinde sadece bir kesb, bir meyil vardır. Hayrı veya şerri dilemek, onu yapmayı istemek vardır, bunun ötesindeki bütün fiilleri yaratan Allah'tır. İşte kendi yemesinde ve içmesinde bile çok az bir paya sahip olan insanın, enaniyete kapılıp kendini sahip, malik, kadir telakki etmesi büyük bir yanıldır, bir sapıklıktır. Üstat hazretleri birçok dersinde bu yanlış telakki ile mücadele etmiştir.

Bu derste ene için “gayr-ı kasdî, gölge-varî bir âyine” ifadesi kullanılıyor.

İnsan bir şeye, meselâ, bir insana baktığı zaman, nazarını doğrudan onun simasında merkezleştirir. Ancak, bu bakışta o adamın önünde durduğu duvar, ayağının altındaki halı gibi bazı eşyalar da gayr-ı kasdî olarak ikinci derecede onun nazarına ilişir. Asıl baktığı şahsa göre bu ikincilerin varlığı çok daha zayıf bir mertebedir. Yine bir insanın kendisi ile gölgesini birlikte düşündüğümüzde bu ikincinin varlığı birinciye göre çok daha zayıf bir varlık olur.

Gayr-i kasdî'nin bir diğ er manası: Bizde tecelli eden güzellikler ve kemâller bizim kasdımızla, tercihimizle, irademizle, gücümüzle olmuş değ il.

Bizim hakimiyetimiz da, malikiyetimiz de, kudretimiz, ilmimiz, irademiz de gölge kadar zayıftır, bunların hepsi emanettir, hepsi ihsandır, hepsi ikramdır. Bir arsaya sahip olan kiş inin bu malikiyeti hakiki değ ildir, gerç ek malik Allah'tır. Güneş ten kopan bir ateş parç asında bir yanda denizler,  te yanda karalar yaratan Allah, arzın maliki olduğu gibi, karaların da denilerin de malikidir. O şahsın tarlası da o kara parç asında bir nokta kadar yer tutar ve tasarrufu onun elinde olduğu iç in tarlanın maliki olarak görülmektedir. İ Ő te bu malikiyet gölge bir malikiyettir, hakiki değ ildir.

İ nsanın kudreti, ilmi ve bütün sıfatları Cenâb-ı Hakkın kendisine birer ihsanı olmaları cihetiyle birer emanettirler ve insanın bu emanetlere malikiyeti de yine gölge bir malikiyettir, hakiki değ ildir.

Üstat hazretleri Otuzuncu Söz olan Ene ve Zerre Risalesinde bu konuyu bütün detaylarıyla ortaya koymuş ve insandaki bütün duyguların, sıfatların, hallerin, kabiliyetlerin hep birer tecelli olduğ unu, Allah'ın isim ve sıfatlarını bilme konusunda birer vahid-i kıyasî görevi yaptıklarını, yâni bu gölgeleri doğ ru değ erlendirip, kıyas yoluyla, onlarda tecelli eden İlâhî isim ve sıfatları tanımamız gerektiğ ini akılı ikna ve kalbi tatmin edecek şekilde ortaya koymuş tur. İ nsanın kudreti Allah'ın sonsuz kudretine göre gölge gibi zayıf kalır, ama bu gölge o asıldan haber verir. Hiç kudretimiz olmasa, kuvvet nedir bilmesek Allah'ın kudret sıfatını ve Kâdir ismini anlayamayız. Diğ er sıfatlar iç in de benzeri ş eyler sylenabilir.

Hayat nimetine mazhar olan, czi de olsa bir ilim, irade ve kudret sahibi kılınmış bulunan insan kendi eliyle ortaya ç ıkan eserlere hakiki malik olamazsa, hayatsız, ş uursuz, iradesiz, kudretsiz kâinatın ve onda görev yapan sebeplerin malikiyetine, hakimiyetine nasıl ihtimal verilebilir!?..

İ Ő te stadın ikinci mücadelesi, eş yanın yaratılış ını tesadüfe, maddeye, tabiata isnat etmekle insanın asli görevi olan iman ve ibâdet mükellefiyetinden kurtulacaklarını sanan bu yanlış düşünce sahipleriyledir. Ancak, stat hazretleri şahısları nazar almadan fikirlerle mücadele verdiğ i iç in "tabiatperestlere" karş ı verdiğ i bu büyük mücadelesini de "tabiata" karş ı verilmiş bir mücadele olarak takdim ediyor. Tabiat Risalesinde bu fikir mücadelesi ç ok harika bir şekilde sergilenmiştir.

Bilindiđ i gibi, tabiat kelimesi iki ayrı manada kullanılıyor. Birisi; canlı ve cansız bütün varlıklar, yâni topyekun kâinat. Diğ eri ise, fitrat, yaratılış . Görmek gzn tabiatında vardır, iş itmek de kulağ ın tabiatında vardır. Bu büyük mu'cizeleri bu organların tabiatına, fitratına vermek de insanoğ lunun kendini bir baş ka türlü aldatmasıdır. Bu tabiatlar her zaman böyle devam etmekle, yâni insan daima gözüyle görmekle, kulağ ıyla iş itmekle ortaya bir kanun ç ıkmış oluyor. Üstadın tabiat iç in "bir kanundur kudret olamaz" tarifini hatırlatıyor. Bu kanunu koyan kim? Bu organların kendileri mi? Bedenin tamamı mı? Topyekun kâinat mı? Kanun koymak öncelikle bir ilim iş idir. Meselâ, kulağ ın yaratılmasında; önce bu organın yapımı bilinecek, onunla

ruhun işitme sıfatı arasındaki ince ilgi bilinecek, havanın işitme olayındaki önemli rolü bilinecek, insanın neleri ne kadar işitmesi gerektiği bilinecek, bütün bunları takiben İlâhî kudret insanda kulak yaratacak ve onda işitme kanununu icra edecektir.

Sanat ve sığat kelimeleri üzerinde de kısaca duralım:

Hattâtlık bir sanattır, o sanatın icra edilmesinde kullanılan vesileler, kalem ve mürekkeptir. Güzel bir hattı, bir hattâtın yazdığı, bunu yaparken kalemi kullandığı ve mürekkebi istimal ettiği kabul edilmediği taktirde, ondaki sanatın bu vasıtalara ve sebeplere verilmesi gerekir. Yahut, mürekkebin tabiatında yazı olmak var, onun için yazı oldu denilmeye mecbur kalınır.

Keza, mimarlık da bir sanattır ve bu sanat taşlarla inşa edilen bir sanat eserinde kendini gösterir. Mimar kabul edilmediği taktirde, bu sanatı taşlara isnat etmek, onlara mimar demek gerekecektir, yahut taşların tabiatında bina olmak vardı, onun için bu hali aldılar denilecektir.

Aynı şeyleri “sığat” için de söyleyebiliriz. Bir duvardaki güzel bir resmi bir ressama verilmediği taktirde, o renklerin, şekillerin onlarla işlenen sanatın duvardaki boyaya isnat edilmesi, yahut o resmin duvarın tabiatında olduğunun kabul edilmesi gerekecektir.

Bu ikinci şıkta hemen şöyle bir soru akla gelir:

Bu duvarın tabiatında şu güzel resim var da, karşı duvarınkinde niçin yok? Her ikisinin de yapıldığı maddeler aynı.

İşte bir bahçedeki farklı çiçekleri, değişik sebzeleri, ayrı meyveler veren ağaçları toprağın tabiatıyla izah etmek mümkün değil. Topraktan, meselâ, elma ağacının çıkması tabii ise, diğer meyveleri, sebzeleri ve çiçekleri nasıl izah edeceğiz?